

NOVĚ PUBLIKACE

Od vydání červnového čísla "Zpráv SVU" vyšlo několik publikací, na které je třeba upozornit. Dolejší řádky nejsou ovšem recensí uvedených publikací — spíše registrací a charakteristikou. Není v nich také soustavnosti. Už proto, že nejsou psány jedním autorem, a jsou seřaděny, jak je pošta přinesla na redakční stůl:

Křesťanská Akademie v Římě neochabuje, Bohu díky, ve své publikační činnosti. V poslední době vydala opět dva svazečky své edice "Vigilie". Jsou to jednak úvahy o spiritualitě svatě Terezie, které napsal čínský spisovatel Jan Vu, jednak je to výbor z básnického díla Jana Nerudy. První svazek stojí 50 centů, druhý 35 centů.

* *

Rada svobodného Československa vydala tiskem Slovenského Sokola stostránkový sborník "Milada Horáková" k 10. výročí její popravy. Přispělo přes třicet autorů a sborník zahrnuje i poesii, inspirovanou hrdinstvím a smrtí této ženy. Kromě anonymního, ale láskyplného životopisu Milady Horákové, úvahy dr. Jaro Stránského a koncentračnických vzpomínek Jany Feierabendové nevybočují příspěvky z obvyklé úrovně, známé z podobných sborníků. Zejména při památce této ženy mělo platit osvědčené: méně bylo by více.

* *

Čs. zahraniční ústav v exilu vydal další ze svých anglických "Studii" k informaci anglosaského čtenáře. Autorem je dr. Vlast. Chalupa a název studie zní: "Situation of the Catholic Church in Czechoslovakia." Je to soupis metod, jichž komunistické režimy užívají k vyhlazení církvi a náboženství vůbec. Dokumentárně je také pro zahraničního čtenáře doloženo, jak nepravdivé je tvrzení komunistů, že v komunistických zemích je náboženská svoboda. (65 stran, cena 1 dolar.)

* *

Básník Ivan Jelínek vydal v edici "Lucernička", řízené dr. A. Kratochvílem v Mnichově, útlou knížku poesie, nazvanou "Skutečna". Jelínkovy básně pro svou hloubku a metafyzické zaměření nejsou lehkým čtením a přímo volají po hodnotném kritickém posouzení a vyložení.

* *

Literární revue čs. exilu ARCHA, vydávaná Kulturním odborem Čs.

uprchlického výboru v Mnichově, vyšla po prvé nikoli v cyklostilované úpravě, ale tištěna. Blahopřejeme k úspěchu redaktorovi dr. Ant. Kratochvilovi, kterému se podařilo naplnit první tištěné číslo obsahem hodným pozoru a sdružit tu nejlepší jména čs. písemnictví v exilu. Toto číslo přináší příspěvky dr. J. Jiry, Josefa Benáčka, Fr. Listopada, dr. Felixe Mikuly, Petra Dena, J. Dreslera, J. Kovtuna, kteří všichni mají mnoho co říci.

* * *

NÁŠ KULTURNÍ PŘÍNOS

RENÉ WELLEK, profesor na Yale University a hostující profesor na Harvardu, ztrávil rok studiem v Evropě. V Praze se rozloučil také se svým otcem, krátce před jeho smrtí. Redakce vyslovuje prof. Wellekovi upřímnou soustrast. Na konci školního roku 1960 dostalo se dr. Wellekovi mimořádné pocty: spolu s Paul Henry Spaakem, australským ministerským předsedou Menziem a s amer. velvyslanci v Moskvě Bohlenem a Thompsonem byl jmenován čestným doktorem Harvardské university. V odůvodnění se pravi, že Dr. René Wellek je kritik kritiků a jeho úžasné vzdělání i bystrý úsudek ozařují literární pole člověčenstva.

IVO DUCHÁČEK, profesor politických věd na City College v NYC, byl zvolen nejúspěšnějším profesorem roku na této koleji.

IVAN GETTING, doktor astrofysiky, byl jmenován prezidentem Astronautické výzkumné společnosti, která pod záštitou US letectva stu-

“Sovětisace čs. vysokého školství” je cyklostilovaná příloha revue ARCHA. Autor, dr. Ant. Kratochvíl, se podjal záslužného úkolu, a jeho práce je patrně první soustavný pokus o přehled škod, které komunisti natropili ve školství národa Komenského. Studie bude vycházet na pokračování. První kapitola obsahuje stručný přehled dosavadních školských “reform”. Příští kapitola se bude zabývat “Problémy studentských kádrů”. Čtení smutné, ale velmi poučné.

duje možnosti meziplanetárních letečtů. Jeho bratr Vladimír Getting, profesor hygieniky a preventivní medicíny na státní universitě v Michiganu, dožil se padesátky. Oba jsou syny Milana Gettinga, zakladatele časopisu “Slovenský Sokol” v USA a vůdce amerických Slováků za první světové války.

KAREL BOLESLAV JIRÁK, přednosta teoretického oddělení hudební koleje na Roosevelt University v Chicagu, dokončil právě “Sedmý smyčcový kvartet” (již čtvrtý kvartet v exilu). Před tím dokončil cyklus “Devět národních písní z Čech, Moravy a Slezska” podle druhého dílu Plickova “Zpěvníku”. Je to pokračování “Sedmí písní”, zkomponovaných podle prvního dílu Plickova “Zpěvníku”. Smyčcový kvartet je Opus 82. Londýnské nakladatelství hudebnin Novello and Company vydalo právě od K. B. Jiráka “Pět malých preludií a fug pro varhany”, opus 77. Revisi Jirákovy partitury se souhlasem autorovým provedl vynikající český varhaník Bedřich Janáček, žijící ve Švédsku.

ČEŠTINA NA ŠKOLÁCH V USA

Volání amerických myslitelů proti konformismu a pro udržení i pěstování jazyků i kulturních tradic jednotlivých národnostních skupin přistěhovaleckých, nezůstává, jak se zdá, oslyšeno. Nepochybně tu přispěly i poznatky a úvahy o vysoké úrovni školství sovětského a o nedostatcích výchovy americké. Netvrdíme, že Amerika už přeskočila, alespoň se však už ke skoku rozbíhá:

V Boulder, Colorado, otevírá se počátkem tohoto školního roku nový ústav pro studium střední a východní Evropy, zejména jazyků této evropské oblasti. Bude se vyučovat i jazyku českému. Vedením ústavu byl pověřen znalec nad jiné povolání, profesor S. Harrison Thomson. Ústav bude financován státem Colorado. (Dr. S. Harrison Thomson má doktorát Karlovy university z oboru historie.)

Také universita v Chicagu hlásí, že zřizuje počátkem školního roku středisko pro slovanské studie, kde se bude rovněž vyučovat českému jazyku. Bibliografem toho Slovanského ústavu byl již jmenován historik dr. Josef Anderle. Knihovna Slovanského ústavu pod jeho vedením už zakoupila množství české vědecké literatury.

V Detroit, Mich., začne se vyučovat českému jazyku za podpory federální vlády zatím jen po večerech ve veřejné škole. Otevřen bude kurs pro začátečníky a pro pokročilé. Vyučovat bude prof. dr. Vladimír Bezděk.

Po úspěchu kursů češtiny v Lincoln, Nebraska, vedených dr. Vladimírem Kučerou, bude zahájeno vyučování české řeči také ve Wilber, Nebraska, kam bude dr. Kučera dojíždět. Také v Omaze bylo obnoveno vyučování češtině.

V Cedar Rapids uspořádali letos opět letní školu, kurs pro začátečníky a druhý pro pokročilé. Vyučovalo se pět týdnů; kurs měl celkem 45 žáků.

Abychom nezapomněli: Mluvíte doma s dětmi česky?

KAREL HUJER, profesor astronomie a astrofysiky na universitě v Chatanooga, Tenn., přednášel o Husovi v Torontu jako host Jednoty čs. protestantů v Torontu. Po té se účastnil čtrnáctidenního vědeckého semináře, pořádaného National Science Foundation ve Washingtonu, D. C. Při zájezdu do Nového Yorku poskytl interview rozhlasové stanici Svobodná Evropa, zejména o svém loňském zájezdu do

SSSR a o možnostech meziplanetárních letů.

VLASTIMIL KOUBEK, architekt-exulant, byl pověřen projektem obchodního domu ve Washingtonu, D. C. poblíž Bílého domu. Komise pro výtvarná umění ve Washingtonu přijala jeho návrh s pochvalou. Arch. Koubek vystudoval v Brně, pak působil jako exulant dva roky v Londýně a roku 1952 přijel do USA. "Washington Post"

napsala, že "dik návrhu arch. Vl. Koubka pokročila washingtonská architektura rázem o deset let ku předu".

KAREL HUSA, profesor komposice a dirigování na Cornell University, N. Y., zaznamenal několik dalších úspěchů. Především na festivalu v Kolíně nad Rýnem byla provedena jeho dvanáctitónová skladba "Poem" pro violu a komorní orchestr — jak jsme už posledně oznámili. Dnes máme v ruce referáty devíti vedoucích západo-německých deníků, vesměs pochvalné. Na Eastman School of Music v Rochesteru, N. Y., provedl nejnovější Husovu skladbu jeden z největších žijících saxofonistů prof. Sigurd Rascher. Je to "Elegie" pro saxofon s doprovodem klavíru. Na zaří byl Karel Husa pozván do Montrealu, kde bude přednášet a předvádět ze zvukových pásů své skladby pro Kanadský rozhlas a současně bude přednášet na montrealské universitě. V říjnu bude Karel Husa dirigovat tři koncerty v Baltimoru s tamním komorním orchestrem.

WALTER REDISCH, profesor vnitřního lékařství na NYC University přednášel na lékařském sjezdu v San Francisco o svých objevech, týkajících se poruch krevního oběhu a krevního tlaku ve stáří. Dr. Redisch dokazuje, že poruchy krevního tlaku nemají souvislost se stářím, ale jsou podmíněny chorobnými stavy.

VLADIMÍR KRAJINA, profesor botaniky a lesní ekologie ve Vancouveru v Kanadě, přednášel na sjezdu amerických biologických společno-

stí ve Stillwater ve státu Oklahoma. Předmětem přednášky byla ekologie lišejníkůvých a mechových porostů ve vztahu k zalesňování. Odtud odletěl prof. Krajina do Seattle, Wash., kde přednášel o výsledcích loňského světového sjezdu botaniků v Montrealu mezinárodnímu sjezdu lesníků. Na světovém sjezdu v Montrealu měl dr. Krajina hlavní, čtyřhodinový referát, kromě dvou hodinových referátů dílčích.

MOJMÍR FRINTA, restaurátor obrazů v Cloisters, NYC., získal doktorát filosofie z oboru dějin výtvarného umění na universitě státu Michigan. Doktorskou práci o "Autoru krásných Madon", o němž Frinta naznačuje, že byl mladším členem družiny Parléřovy, věnoval autor "Archivu čs. emigrace" při universitní knihovně v Bloomingtonu, Ind. V létě odjel Mojmir Frinta do Evropy, aby za podpory Metropolitního musea v Novém Yorku studoval konservování starých fresek a polychromii středověkých soch. Dr. Frinta navštívil Francii, Itálii, Španělsko, Západní Německo a Belgie.

RUDOLF FIRKUŠNÝ přerušil na krátkou dobu své evropské turné a přijel ke dvěma koncertům do USA. První se konal na Lewisohnově stadiu v Novém Yorku, kde hrál Firkušný První klavírní koncert Brahmsův. Druhý koncert měl v Hollywood Bowl, kde hrál Druhý klavírní koncert od Boh. Martinů. Kritikové v Novém Yorku i v Los Angeles se shodovali, že Firkušný je ve vrcholné umělecké formě. Nyní je Firkušný v Evropě, kde bude hrát zejména na festivalu v Luzer-

nu (s O. Klempererem Beethove-
na), ve Skandinávii, v Holandsku,
ve Vidni, v Kolíně nad Rýnem, v
řadě měst v Itálii a konečně v Pa-
říži, kde bude hrát koncert B. Mar-
tinů. První koncert v USA bude
mít Firkušný 30. listopadu v Hart-
fordu, Conn. a v prosinci tři kon-
certy s New Yorkskou Filharmonií,
řízenou švýcarským dirigentem
Rosbaudem.

BLANCHE YURKA, vynikající amer-
ická tragédka, dcera českého no-
vináře a učitele (Blanka Jurková),
napsala knihu divadelních vzpo-
mínek a úvah pod názvem "Drahé
obecenstvo". Nyní píše divadelní
hru a léta se připravuje napsat
hudební drama o životě Bedřicha
Smetany.

ALOIS BOEHMER vydal anglickou
knihu o autorských právech ve Východní a Střední Evropě a srovnal
předpisy těchto zemí s ochranou
autorských práv v USA. Dr. Boeh-
mer pracuje již řadu let v Library
of Congress v oddělení autorských
práv.

ANTONÍN CEKOTA, někdejší šéf-
redaktor zlínského tisku, nyní v
Baťových závodech v Batawě (On-
tario), podnikl letos cestu jede-
nácti státy v Africe, na Blízkém
Východě i na Dálném Východě.
Přednášel jednak vedoucím úřed-
níkům Baťových závodů v Casa-
blance, v Egyptě, Pakistanu, Iraku,
Indii, Malaji, Singapore, Indonesii
a na Ceyloně, jednak na pozvání
vysokých škol či společností. Ant.
Cekota daroval archivu SVU kopie
svých přednášek, zejména "Some
Propositions for Industrial Peace",
proslovenou v Kalkuté pro indic-

ký "Institute of Personnel Man-
agement".

MILOSLAV RECHCÍGL byl jmeno-
ván biochemikem National Insti-
tut of Health, v oddělení pro vý-
zkum rakoviny. Počátkem září
přednášel ve Washingtoně na Me-
zinárodním kongresu pro výživu, a
to na téma "Kinetika syntézy a
destrukce katalýzy při hladovění".
Byl také spoluautorem jiné před-
nášky, přednesené na tomto kon-
gresu, jednájící "O vlivu výživy na
růst a retenci dusíku po zranění."

MILÍČ KYBAL, dosavadní národo-
hospodářský odborník Spojených
národů, přijal místo v nově založe-
né Interamerické bance ve Wash-
ingtoně. Tato banka se bude zabý-
vat hlavně podporou hospodářského
sjednocení a hospodářského rů-
stu Jižní Ameriky. Dr. Kybal před-
nášel také ve Washingtoně na
sjezdu amerických národohospodá-
řů o společném trhu zemí Jižní
Ameriky.

KAREL SOKOL BEDNÁR, profesor
politických věd na universitě v
Lynchburgu, Va. byl promován na
doktora filosofie Columbijské uni-
versity. Jeho doktorská práce byla
přijata profesorským sborem se
zvláštní pochvalou.

JIŘÍ HORÁK byl promován na Co-
lumbijské universitě na doktora fi-
losofie. Doktorskou práci, jedná-
jící o dějinách Československé so-
ciální demokracie, daroval dr. Ho-
rák "Archivu čs. emigrace" v
Bloomingtonu. Počátkem srpna pak
odletěl jako delegát čs. studentů a
odborářů na mezinárodní konferen-
ce v Japonsku, v Burmě, v Nepalu
a odtud odletěl do Vídně a do Ber-
lína.

ZÁZNAMY

JUBILANTI

Pomník T. G. Masaryka bude odhalen 30. října v Golden Gate Parku v San Francisco péčí sokolské jednoty a městské správy. Je to busta od prof. Josefa Mařatky, která od roku 1939 byla majetkem sokolské jednoty. Městská správa k ní dodá podstavec a sadovou úpravu. Je to vlastně první pomník TGM na této polokouli, protože pomník před universitou v Chicagu je alegorie nikoli Masarykova podobizna.

Janáčková "Káťa Kabanová" si prorazila po třiceti letech cestu do USA, a její americká premiéra byla nesporně největší uměleckou událostí Empire Music Festivalu státu New York v Bear Mountains. Hrála se dvakrát pod taktovkou Laszlo Halasze a stěžejní tenorová role Borise byla svěřena slovenskému tenoristovi Rudolfu Petrákovi. Obě představení byla po hudební stránce znamenitá a znamenala další triumf Janáčкова hudebního genia v této zemi. Tak také vyzněly kritiky, i když jejich autoři v nich na sebe prozradili nejednu mezeru ve vědomostech o Janáčkově. Pořadatelé Empire Music Festivalu plánují na příští léto provést Dvořákovu "Rusalku".

Čestná plaketa Jana Masaryka, udělovaná každoročně Čs. Národní radou americkou, bude letos 8. října udělena židovské organizaci B'nai B'rith za zásluhy, které si tato organizace získala o vydání Masarykovy pamětní známky v USA. První rok byla tato plaketa udělena "Klubu zahraničních novinářů v Novém Yorku", loni pak

V Los Angeles se dožil 14. června sedmdesáti pěti let malíř Adolf Lešovský, žák a spolupracovník Alfonse Muchy. Lešovský byl řadu let šéfem návrhářských ateliérů klebotnické firmy Tiffani v Novém Yorku. V Hollywoodu vyzdobil s grafitami kapli hotelu "Mission Inn", zejména nadživotní podobiznou Mistra Jana Husi. Ke stému výročí narozenin Muchových napsal Adolf Lešovský zajímavý článek pro český tisk v USA. O jeho svěžesti svědčí to, že loni ještě cvičil na sokolském sletu v Los Angeles společně se svými dětmi i vnuky.

V Novém Yorku dovršil šedesátku dne 17. června MUDr. Jozef Jákšy, profesor urologické chirurgie na Komenského universitě. Krátce před tímto životním jubileem se účastnil dr. Jákšy čtrnáctidenního mezinárodního lékařského kongresu v Mexico City.

Rovněž v Novém Yorku jubiloval dne 5. srpna (šedesát let) JUDr. Adolf Procházka, profesor civilního řádu soudního na Masarykově universitě a později ministr zdravotnictví. Za druhé války byl dr. Procházka předsedou Právní rady v Londýně. Publikoval několik vědeckých děl z oboru normativní teorie. Nyní je předsedou Křesťansko-demokratické unie národů ze země za železnou oponou.

Všem třem jubilantům blahopřejeme!

senátoru Paul Douglasovi v Chicagu.

Dr. Velen Fanderlík, zvolený Val-

ným shromážděním SVU Oblastním jednatelem pro Britskou Columbii, Kanada, přijal tuto funkci. Jeho adresa: Professor Velen Fandlerlik 1880 ,Oak Street, TRAIL, B. C. Canada.

Matice Vyššího Vzdělání v Chicagu (založena v Cedar Rapids, Iowa) dovršila v létě padesátý osmý rok svého trvání. Matice poskytuje bezúročné půjčky nadaným studentům československého původu. V roce 1960 poskytla půjčky osmnácti studentům a mohla je zvýšit z 500 dolarů ročně na 1,000 dolarů. Její zásluhou vystudovalo dosud na vysokých školách přes 450 studentů.

Historická společnost státu Nebraska chystá spolu se státní universitou dokumentární film o historii Nebrasky, o životě přistěhovalců a o jejich hospodářském i kulturním přínosu USA. Protože velké procento pionýrů, osazujících tento zemědělský stát, byli čeští vystěhovalci, otiskuje Historická společnost v českém tisku výzvu, aby potomkové těchto prvních přistěhovalců zapůjčili fotografie z rodinného alba a písemné památky na svoje předky. V hlavním městě Lincoln na kopuli vládní budovy je nadživotní socha rozsévače, ke kterému stál modelem český rolník-vystěhovalce.

“Slovník čs. kulturních pracovníků v Latinské Americe” je název díla, na kterém pracuje náš člen F. C. Štěrba v Sao Paulo. Žádá prostřednictvím našich “Zpráv” o informace a o data všech literátů, novinářů, výtvarných umělců, dramatiků, architektů, uměleckých fo-

tografů a čs. misionářů, kteří působili nebo působí v Latinské Americe. Jeho adresa zní: J. C. Štěrba, Correio Geral — Posta restante — Sao Paulo — Brasil. Informace rád zprostředkuje redaktor “Zpráv SVU”.

Cyklus Janáčkových písní bude prvně proveden v USA, a to v únoru 1961 v Chicagu v Městském operním divadle. Zpívat bude naturalizovaný Švýcar Ernest Haeflinger, rodák z Brna. Haeflinger je tenorista a Janáčkovy písně v Chicagu bude zpívat česky.

V Texasu zemřel dr. Josef Dobeš, methodistický misionář ve věku 84 let. Dr. Dobeš se narodil v Čechách a doktorát teologie získal v USA. Za první světové války byl jako dobrovolník kaplanem americké armády a po válce působil v Čechách, kde v Praze založil methodistickou církev.

Pěvecký sbor “Lyra” v Chicagu byl letos pozván do Mezinárodní pěvecké soutěže v Michigan City, Ind. Na podzim “Lyra” vystoupí v celovečerním programu na televizi a po té na zvláštním koncertu, který každoročně pořádá Městská knihovna v Chicagu.

Měsíčník “The Citizen”, vydávaný v Ottawě kanadským ministerstvem pro přistěhovalectví, otiskuje souborný článek: “Jak a čím uprchlíci obohatili život Kanady”. Z Českoslováků jsou tu, jmenováni zejména prof. Vlad. Krajina, baskista Jan Rubeš, Tomáš Baťa, Leon Kerner, dirigent Walter Susskind, skladatel Oskar Morawetz, redaktor Pavel Newman a řada jiných.

Studijní literaturu obstarává knihkupectví: INTERPRESS LTD., 12, Montagu St. LONDON W. 1, England. Seznamy knih zašleme na požádání zdarma.

“The Triumph of Tyranny” je kniha, jejímž autorem je prof. dr. Štěpán Borsody, původem Maďar. Zabývá se dějinami Evropy, hlavně Maďarska a Československa, od roku 1918 po naše dny, pronikáním nacismu i komunismu do střední Evropy a doporučuje federalisaci Střední Evropy po osvobození z komunistického panství.

Cleveland a Toronto. Tiskový referent SVU navštívil v červnu a v červenci Cleveland a Toronto, aby připravil půdu k založení místních Pracovních skupin SVU. V Clevelandu zásluhou red. V. Hyvnara a Ant. Šustera byla svolána informativní schůzka dvaceti členů nebo zájemců o členství v SVU a po referátu tiskového referenta nadhována v diskusi řada námětů, co vše by mohla SVU dobrého v Clevelandu vykonat. — V Torontu členové SVU připravili “Seznamovací večer s diskusí”, kterou vedl básník Pavel Javor z Montrealu. V diskusním panelu kromě tiskového referenta byli: pí. Valerie Bilá-Beczková, dr. Josef Čermák, Jaromír Petříček, básník Miroslav Zlámal a oblastní jednatel dr. Mario Híkl. Po referátu Ivana Herbena o cílech a práci SVU a po úvodním, zásad-

ním projevu Pavla Javora se diskutovalo na téma “Věda a umění v životě národa”. Po rozpravě byl zvolen přípravný výbor, pověřený přes prázdniny přichystat ustavení Pracovní skupiny v Torontu.

PLACENÉ OZNÁMENÍ:

Pamatujete se na staré české přísloví “Opatrnost je matka moudrosti”? V dnešní době se toto přísloví zdá být pravdivější než kdy jindy. Bezpečnost, zvláště pak zajištění existenční, zaujímá stěžejní místo v životě každého z nás.

Československé Spolky v Americe (ČSA) poskytují svým členům všestranné zabezpečení životním pojištěním v podobě spolehlivých pojistek. Jednou z nich je tak zvaný “Mortgage Redemption Plan”, doživotní pojistka splatná v 60ti letech a plánovaná tak účelně, aby v případě úmrtí živitele rodiny, pomohla zachránit pozůstalým hypotéku zatížený domov, který v tak mnohých případech bývá ztracen, protože postižená rodina není schopná hypotéku splácet.

Další velice výhodnou pojistkou je pojistka nadační, splatná v 65ti letech, zaručující majiteli pravidelný měsíční příjem v podobě penze. Zabezpečte sebe a své drahé ČSA pojistkou, která jest 100%ně spolehlivá v každém směru.

ČSA, 2138 South 61st Court, Cicero 50, Illinois.

News of CSASA, Proprietor and Publisher: Czechoslovak Society of Arts and Sciences in America. Editor Ivan Herben, 41-98 Forley Street, Elmhurst 73, N. Y. Printed by: “Slovenský Sokol” 283 Oak Street, Perth Amboy, New Jersey.